

Projekt

z dnia 19 listopada 2019 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W SOSNOWCU**

z dnia 28 listopada 2019 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dn. 08.03.1990r. o samorządzie gminnym (t.j.- Dz.U.z 2019r. poz. 506 z późn. zm.), art. 4¹ ust. 2 ustawy z dn. 26.10.1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. - Dz. U. z 2018r. poz. 2137 z późn.zm.) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dn. 29.07.2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. - Dz.U. z 2019r. poz. 852 z późn. zm.) - **Rada Miejska w Sosnowcu**

uchwała

§ 1. Przyjąć Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020 będący załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 01.01.2020r.

Załącznik do uchwały Nr .....

Rady Miejskiej w Sosnowcu

z dnia 28 listopada 2019 r.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii, a także ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stanowią, że prowadzenie działań związanych z profilaktyką uzależnień, rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych, a także przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie należy do zadań własnych gminy. Zadania ujęte w Gminnym Programie zgodne są z zadaniami określonymi w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016 - 2020.

Działania w ramach zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020 stanowią część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Sosnowca na lata 2011 - 2020 i kierowane są do mieszkańców miasta Sosnowca, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Zadania określone w Gminnym Programie są kontynuacją działań prowadzonych w Sosnowcu od kilku lat.

Celem programu jest:

- przygotowanie dzieci i młodzieży do zdrowego, trzeźwego stylu życia i kształtowanie właściwych postaw społecznych oraz relacji interpersonalnych
- promowanie pozytywnych więzi rodzinnych jako podstawy prawidłowego rozwoju psychicznego dzieci i młodzieży
- pomoc w rozwiązywaniu problemów alkoholowych osobom pijącym alkohol w sposób ryzykowny lub szkodliwy oraz członkom ich rodzin doznającym szkód z tego powodu
- ograniczenie dostępności do alkoholu i narkotyków szczególnie osobom młodym
- redukcja szkód związanych z używaniem alkoholu i środków psychoaktywnych
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie z problemem uzależnień
- ochrona przed marginalizacją i wykluczeniem społecznym osób i rodzin z problemem uzależnień
- reintegracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu i środków psychoaktywnych.

Zadania Gminnego programu mają na celu:

I. W zakresie funkcjonowaniu Programu:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu lub zagrożonych uzależnieniem.

Zadania w tym zakresie będą realizowane poprzez:

- 1) dofinansowanie realizacji programu terapeutyczno - profilaktycznego dla osób i rodzin z problemem alkoholowym realizowanego przez podmiot prowadzący działalność leczniczą dla osób uzależnionych, współuzależnionych i ich rodzin (w tym oddziału dziennego leczenia uzależnienia od alkoholu), tj. przez Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień w Sosnowcu przy ul. Szpitalnej 1 działającym przy Sosnowieckim Szpitalu Miejskim Sp. z o. o.
- 2) realizowanie programów i podejmowanie działań interwencyjnych wobec osób młodych spożywających alkohol w sposób ryzykowny i szkodliwy

- 3) podejmowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego
- 4) wspieranie realizacji ponadstandardowych programów terapeutycznych w ośrodkach leczenia odwykowego leczących mieszkańców Sosnowca oraz wspieranie działań profilaktycznych podejmowanych na rzecz tych pacjentów
- 5) dofinansowanie realizacji programów rozwoju osobistego dla mieszkańców Sosnowca w ramach obozów z programem edukacyjno - integracyjnym dla osób uzależnionych i ich rodzin
- 6) wspieranie działań mających na celu podnoszenie jakości usług w lecznictwie odwykowym i placówkach pomocowych w zakresie uzależnień
- 7) realizowanie programów wspierających proces zdrowienia osób uzależnionych od alkoholu organizowanych przez organizacje pozarządowe, instytucje, inne podmioty
- 8) zwiększanie dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej w placówkach specjalistycznych dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dla ofiar przemocy
- 9) wspieranie szkoleń zwiększających kompetencje specjalistów w zakresie prowadzenia terapii uzależnień
- 10) realizację programów informacyjno – edukacyjnych dla osób z problemem alkoholowym, narkomanii oraz doświadczających przemocy domowej - w punktach konsultacyjno - informacyjnych prowadzonych przez MOPS, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, instytucje i inne podmioty
- 11) podejmowanie działań na rzecz rozszerzania dostępności do informacji o miejscach, programach i metodach leczenia uzależnień
- 12) wspieranie działań na rzecz udzielania pomocy osobom będącym pod wpływem środków psychoaktywnych znajdującym się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu
- 13) wspieranie działań na rzecz udzielania pomocy osobom, których życie lub zdrowie jest zagrożone przez osoby będące pod wpływem środków psychoaktywnych
- 14) wspieranie działań mających na celu reintegrację społeczną osób uzależnionych od alkoholu oraz sprzyjających ochronie rodzin z problemem uzależnień przed marginalizacją społeczną
- 15) wspieranie realizacji programów umożliwiających reintegrację społeczną osób uzależnionych od alkoholu
- 16) podejmowanie i wspieranie działań w zakresie stosowania metod wczesnego diagnozowania problemów alkoholowych i narkomanii oraz krótkiej interwencji
- 17) podejmowanie z osobami z problemem uzależnień, w tym alkoholowym, rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego
- 18) wspieranie programów wczesnego diagnozowania problemów alkoholowych i krótkiej interwencji oraz umożliwiających reintegrację społeczną osób uzależnionych od alkoholu bezdomnych lub zagrożonych bezdomnością
- 19) dofinansowanie programu informacyjno - edukacyjnego dla osób po wytrzeźwieniu, opuszczających Izbę Wytrzeźwień w Sosnowcu
- 20) dofinansowanie programu profilaktyczno - terapeutycznego dla osób niepełnoletnich i rodzin z problemem narkomanii realizowanego przez podmiot prowadzący działalność leczniczą.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Zadania w tym zakresie będą realizowane poprzez:

- 1) finansowanie programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowanego w siedzibie Centrum Usług Socjalnych i Wsparcia przy ul.Kraszewskiego w Sosnowcu, świadczącym pomoc dla osób doświadczających przemocy w rodzinie

- 2) zwiększanie skuteczności działań w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przeciwdziałania przemocy domowej przez wspieranie i dofinansowanie szkoleń różnych grup zawodowych działających w zakresie uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, m.in. policjantów, pedagogów, psychologów, nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych, pielęgniarek, higienistek, lekarzy, kuratorów sądowych, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, wolontariuszy
- 3) wspieranie działalności grup wsparcia dla osób współuzależnionych, dla osób doświadczających przemocy domowej i dla wolontariuszy podejmujących działania w tym zakresie
- 4) udzielanie informacji, konsultacji i porad w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy domowej przez konsultantów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Ośrodka Interwencji Kryzysowej, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, oraz przez konsultantów w punktach informacyjno – konsultacyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od środków psychoaktywnych
- 5) wspieranie działań Policji w zakresie zwiększania skuteczności interwencji prawno - administracyjnych w sytuacjach przemocy domowej
- 6) przeciwdziałanie przemocy domowej z uwzględnieniem procedury „Niebieska Karta”
- 7) działania na rzecz wdrażania i realizacji programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie
- 8) wspieranie i dofinansowanie programów ochrony osób doznających przemocy w rodzinie
- 9) udzielanie pomocy prawnej i praca socjalna w zakresie problemów uzależnień i przemocy domowej przez konsultantów i pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, instytucje i inne podmioty
- 10) działalność telefonów zaufania i telefonów informacyjnych przy placówkach specjalistycznych i organizacjach pozarządowych propagujących trzeźwość i przeciwdziałanie przemocy domowej
- 11) działalność punktów konsultacyjno - informacyjnych w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej
- 12) działalność punktu pomocy ofiarom przestępstw, w tym ofiarom przemocy domowej
- 13) rozpowszechnianie informacji o istnieniu, działaniach i miejscach spotkań grup samopomocowych (w tym m.in. AA, Al Anon, Al Ateen, DDA, AN, AH), grup wsparcia, stowarzyszeń abstynenckich i trzeźwościowych

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień w szczególności dla dzieci, młodzieży i dorosłych

Zadania w tym zakresie będą realizowane poprzez:

- 1) dofinansowanie realizacji programów z zakresu psychoedukacji i profilaktyki uzależnień oraz socjoterapii realizowanych przez szkoły podstawowe, placówki oświatowo - wychowawcze i organizacje pozarządowe dla dzieci i młodzieży w środowiskach lokalnych
- 2) dofinansowanie realizacji programów z zakresu psychoedukacji i profilaktyki uzależnień dla środowiskowych grup dzieci i młodzieży
- 3) realizacje w przedszkolach, szkołach i środowiskach lokalnych programów z zakresu psychoedukacji, profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania agresji i promocji zdrowego, trzeźwego stylu życia, odpowiadających standardom profilaktycznym
- 4) realizacje programów profilaktyczno - wychowawczych w zakresie organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży stanowiących alternatywę dla zachowań ryzykownych
- 5) działania informacyjne i edukacyjne w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy domowej adresowane do rodziców, opiekunów, dorosłych

- 6) profilaktyczne przedstawienia teatralne z zakresu psychoedukacji, profilaktyki uzależnień i profilaktyki przemocy dla dzieci i młodzieży będące integralnym elementem realizowanych w przedszkolach i szkołach programów profilaktyczno – wychowawczych
- 7) wspieranie i dofinansowanie szkoleń instruktorów i realizatorów programów z zakresu psychoedukacji, profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy
- 8) wspieranie i dofinansowanie szkoleń liderów młodzieżowych, przygotowujących ich do podejmowania działań edukacyjno – profilaktycznych adresowanych do rówieśników oraz do dzieci i młodzieży
- 9) wspieranie i finansowanie szkoleń członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zwiększających kompetencje w zakresie realizacji zadań Gminnego Programu
- 10) wspieranie i dofinansowanie szkoleń merytorycznych dla przedstawicieli grup zawodowych działających w zakresie profilaktyki / rozwiązywania problemów uzależnień, i w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
- 11) wspieranie konkursów, przeglądów twórczości, festynów, zawodów sportowych i innych imprez o charakterze trzeźwościowym oraz promujących zdrowy, trzeźwy styl życia, będących integralnym elementem realizowanych programów profilaktycznych
- 12) wspieranie realizacji zadań wychowawczo - profilaktycznych w przedszkolach i szkołach przez prenumeratę czasopism profilaktycznych
- 13) zakup i dystrybucję specjalistycznych pomocy dydaktycznych do prowadzenia działalności edukacyjno - profilaktycznej (np. literatury, prenumeraty czasopism, jak np. „Remedium”, „Świat Problemów”, „Niebieska Linia”, materiałów informacyjnych)
- 14) wdrażanie ogólnopolskich, regionalnych i miejskich kampanii i przedsięwzięć w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy domowej
- 15) dofinansowanie programów informacyjno - edukacyjnych w zakresie FASD oraz wspieranie działań promujących abstynencję kobiet w czasie ciąży
- 16) dofinansowanie programów wychowawczych profilaktyczno – edukacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień, przemocy rówieśniczej, promocji zdrowia psychicznego realizowanych w trakcie wycieczek letniego dzieci i młodzieży
- 17) wspieranie udziału dzieci i młodzieży - mieszkańców Sosnowca - przebywających w ośrodkach specjalistycznych, w organizowanych dla nich programach o charakterze profilaktycznym i/lub socjoterapeutycznym
- 18) propagowanie wśród dzieci i młodzieży stylu trzeźwego spędzania wolnego czasu przez dofinansowanie realizacji programów pozalekcyjnych zajęć profilaktycznych o charakterze rekreacyjno - sportowym będących elementem realizowanych w szkołach programów profilaktyczno - wychowawczych
- 19) wspieranie realizacji programów, przedsięwzięć profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez młodzież, liderów młodzieżowych i wolontariuszy, skierowanych do grup rówieśniczych
- 20) wspieranie działań w zakresie propagowania trzeźwego stylu życia organizowanych w placówkach oświatowo – wychowawczych, kulturalnych, służby zdrowia, zakładach pracy, klubach osiedlowych
- 21) organizowanie i dofinansowanie programów o charakterze profilaktyczno - wychowawczym, socjoterapeutycznym, edukacyjnym i integracyjnym dla mieszkańców Sosnowca - dzieci i młodzieży oraz członków ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z problemem uzależnień i/lub przemocy domowej oraz dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, realizowanych w Miejskim Klubie Kieprzy w Sosnowcu
- 22) działalność informacyjno - edukacyjną punktów informacyjno - konsultacyjnych prowadzonych przez m.in. ośrodki pomocowe, placówki służby zdrowia, instytucje, stowarzyszenia abstynenckie, i inne podmioty działające na rzecz propagowania trzeźwego stylu życia
- 23) dofinansowanie realizacji programów informacyjno – edukacyjnych i krótkiej interwencji dla osób z problemem alkoholowym będących użytkownikami placówek dla osób bezdomnych lub zagrożonych bezdomnością

- 24) wspieranie i prowadzenie działalności informacyjno – edukacyjnej, konsultacyjnej oraz krótkiej interwencji skierowanej szczególnie wobec młodzieży upijającej się
- 25) wspieranie działań na rzecz tworzenia grup wsparcia dla młodzieży po inicjacji alkoholowej lub narkotykowej, dla ich rodziców / opiekunów
- 26) podejmowanie działań profilaktycznych identyfikujących posiadanie narkotyków przez młodzież
- 27) realizowanie programów informacyjno – edukacyjnych i warsztatów wsparcia dla rodziców, szczególnie dzieci i młodzieży po inicjacji alkoholowej lub / i narkotykowej
- 28) opracowywanie i druk publikacji o tematyce trzeźwościowej oraz dystrybucja materiałów informacyjno - edukacyjnych (np. broszury, ulotki, informatory, itp.) ze szczególnym uwzględnieniem miejsc pomocy i wsparcia dla mieszkańców Sosnowca
- 29) edukację społeczną w zakresie problematyki uzależnień w środkach masowego przekazu (w tym w mediach lokalnych)
- 30) wspieranie monitoringu problemów alkoholowych, narkotykowych i przemocy domowej w mieście
- 31) dofinansowanie realizacji programów profilaktyczno - edukacyjnych przeciwdziałających zażywaniu substancji psychoaktywnych wśród młodzieży, w tym dopalaczy
- 32) wspieranie i dofinansowanie szkoleń w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych dla osób pracujących z dziećmi i młodzieżą oraz udzielających pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym
- 33) wspieranie realizacji procedury wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji, w podstawowej opiece zdrowotnej wobec pacjentów spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie
- 34) organizowanie i dofinansowanie szkoleń sprzedawców napojów alkoholowych celem wzmocnienia przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii

Zadania w tym zakresie będą realizowane poprzez:

- 1) wspieranie i dofinansowanie realizacji programów profilaktycznych, informacyjno - edukacyjno - integracyjnych, wykonywanych przez stowarzyszenia abstynenckie
- 2) wykonywanie i finansowanie badań osób w przedmiocie uzależnienia od alkoholu przez zespoły biegłych sądowych
- 3) finansowanie czynności wykonywanych przez członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sosnowcu na rzecz realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
- 4) wspieranie i dofinansowanie udziału w szkoleniach zwiększających kompetencje i umiejętności przedstawicielom grup zawodowych mających w zakresie działania terapię lub profilaktykę uzależnień, rozwiązywanie problemów alkoholowych, przeciwdziałanie przemocy domowej, reintegrację społeczną i zawodową osób uzależnionych od środków psychoaktywnych (alkohol, narkotyki)
- 5) dofinansowanie kształcenia podyplomowego w zakresie socjoterapii pedagogom/ psychologom szkolnym/ wychowawcom/ nauczycielom realizującym specjalistyczne programy socjoterapeutyczne dla dzieci
- 6) współpraca z Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Sosnowcu w zakresie organizowania szkoleń z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy
- 7) dofinansowanie realizacji programów profilaktycznych i socjoterapeutycznych w świetlicach i placówkach prowadzonych przez organizacje pozarządowe, instytucje, podmioty oświatowo - wychowawcze i inne podmioty
- 8) dofinansowanie realizacji specjalistycznych programów socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży prowadzonych w formie grup socjoterapeutycznych w szkołach podstawowych

- 9) wspieranie programów na rzecz minimalizowania skutków problemów w rodzinach z problemem uzależnień, przemocy domowej realizowanych przez organizacje pozarządowe, instytucje i inne podmioty
- 10) wspieranie i dofinansowanie udziału osób uzależnionych i współuzależnionych w programach rozwoju osobistego realizowanych na obozach z programem edukacyjno – integracyjnym, zorganizowanych przez podmioty działające na rzecz trzeźwości
- 11) wspieranie działań na rzecz podnoszenia jakości programów profilaktycznych i socjoterapeutycznych podejmowanych przez placówki oświatowo - wychowawcze, organizacje pozarządowe i instytucje
- 12) wspieranie programów edukacyjnych dla mieszkańców Sosnowca przebywających w zakładach karnych i areszcie śledczym oraz dla ich rodzin
- 13) wspieranie działań Policji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, oraz zwiększania bezpieczeństwa na drogach, w tym przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców i pieszych użytkowników dróg
- 14) wspieranie działań profilaktycznych Policji mających na celu diagnozowanie kierowców prowadzących pojazdy pod wpływem alkoholu i/lub narkotyków
- 15) utrzymanie i finansowanie stanowisk ds realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
- 16) dofinansowanie modernizacji bazy rekreacyjno - sportowej szkół celem polepszenia warunków do prowadzenia profilaktycznych zajęć propagujących zdrowy, trzeźwy styl życia oraz będących alternatywą dla zachowań ryzykownych
- 17) dofinansowanie programów informacyjno – edukacyjnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, przeciwdziałania marginalizacji społecznej ze szczególnym uwzględnieniem problemów alkoholowych, realizowanych dla osób bezdomnych lub zagrożonych bezdomnością
- 18) dofinansowanie realizacji programów punktów informacyjno – konsultacyjnych w zakresie uzależnienia od narkotyków oraz innych środków psychoaktywnych
- 19) opiniowanie, przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami Rady Miejskiej w Sosnowcu
- 20) kontrole przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż/ podawanie napojów alkoholowych przez punkty sprzedaży
- 21) ograniczanie dostępności do alkoholu ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży poprzez wspieranie / podejmowanie działań kontrolnych i interwencyjnych w zakresie przestrzegania zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nieletnim i nietrzeźwym, w tym z udziałem Straży Miejskiej i Policji
- 22) wspieranie i dofinansowanie realizacji programów zajęć profilaktyczno - wychowawczych mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży stanowiących alternatywę dla zachowań ryzykownych
- 23) realizacja i dofinansowanie lub finansowanie zadań programu miejskiej kampanii społecznej o charakterze integracyjno - informacyjnym pn.„Bliżej Siebie" adresowanej szczególnie do rodzin z dziećmi
- 24) wspieranie i dofinansowanie działań / programów informacyjno - edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie bezpiecznego korzystania z dróg publicznych
- 25) wspieranie przeciwdziałania marginalizacji społecznej osób z problemem alkoholowym przez dofinansowanie programów obejmujących treningi umiejętności, w tym m.in. interpersonalnych, komunikacyjnych, społecznych, higienicznych
- 26) wspieranie i dofinansowanie realizacji programów informacyjno – edukacyjnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, realizowanych dla osób przebywających w placówkach opiekuńczych

- 27) wspieranie rozszerzania dostępności do programów edukacyjno – korekcyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy
- 28) wspieranie działań interwencyjnych i edukacyjnych adresowanych do osób, które prowadziły pojazdy będąc pod wpływem alkoholu
- 29) dofinansowanie bazy lokalowej izby wytrzeźwień dla prowadzenia działań informacyjno - edukacyjnych oraz krótkiej interwencji dla osób z problemem alkoholowym
- 30) dofinansowanie bazy lokalowej placówek miejskich celem poprawy warunków do realizacji programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży
- 31) dofinansowanie rozwoju bazy lokalowej dla prowadzenia działań profilaktycznych oraz programu redukcji szkód dla osób z problemem alkoholowym.

II. Realizacja zadań, wykonawcy, ewaluacja zadań.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020 będzie realizowany przez Urząd Miejski w Sosnowcu. Wymienione w Programie zadania będą realizowane przez cały rok 2020 w formie zadań krótkoterminowych i ciągłych. Realizacja zadań jest objęta ewaluacją wyników odrębną dla każdego programu. Gminny Program realizowany jest w oparciu o działania wieloletnie i roczne prowadzone przez Urząd Miejski w Sosnowcu.

Realizatorami zadań są jednostki organizacyjne Miasta, w tym m.in. placówki oświatowo - wychowawcze, Straż Miejska, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Usług Socjalnych i Wsparcia, Izba Wytrzeźwień, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Centrum Doskonalenia Nauczycieli, gminne jednostki kultury, poradnie pedagogiczno - psychologiczne, oraz Sosnowiecki Szpital Miejski Sp. z o.o., Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds Przeciwdziałania Przemocy w Sosnowcu, Policja, sąd, prokuratura, kościoły i związki wyznaniowe, a także fundacje, organizacje pozarządowe, w tym organizacje abstynenckie, i inne podmioty.

Propozycje realizacji zadań Gminnego Programu przyjmowane będą w trybie konkursu ofert, a także w trybie wnioskowym oraz w trybie powierzenia/ zlecenia wykonania zadania.

Wykonawcy zadań będą realizować je w oparciu o programy, w których określone będą: diagnoza problemu, cele programu, harmonogram, formy realizacji i metody pracy, uczestnicy zadań, ich liczba i sposób ich rekrutacji, miejsce i czas realizacji zadań programu oraz środki i materiały niezbędne do jego realizacji, a także wskaźniki i sposób ewaluacji programu oraz sposób jego rozliczenia. Szczegółowe plany realizacji programów będą zatwierdzane i rozliczane z uwzględnieniem ewaluacji programów, na podstawie sprawozdania rzeczowego i finansowego po zakończeniu realizacji programu. Rozliczenia finansowe odbywać się będą zgodnie z zawartymi umowami / porozumieniami/ powierzeniami/ zleceniami. Ostateczna liczba zadań będzie uzależniona od wartości przyjętych ofert i wielkości środków finansowych pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Realizatorem Gminnego Programu i koordynatorem realizacji zadań Programu jest Urząd Miejski - Wydział Zdrowia. Obsługę administracyjną Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zapewnia Urząd Miejski - Wydział Zdrowia. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmuje działania zgodnie z Regulaminem zatwierdzonym przez Prezydenta Miasta.

Zasady i tryb przyjmowania ofert programów w ramach realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii będą odbywać się zgodnie z zapisami ustawy o zdrowiu publicznym oraz zarządzeniami Prezydenta Miasta Sosnowiec.

III. Finansowanie zadań Programu.

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020 są środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz środki własne realizatorów.

Finansowanie zadań przez Urząd Miejski w Sosnowcu odbywa się w oparciu o plan dochodów i wydatków gminy. Plan dochodów na 2020r. wynosi: 4.200.000,00 zł. Plan wydatków w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wynosi: 3.800.000,00 zł. (Dz. 851 Rozdz.85154). Plan wydatków w zakresie przeciwdziałania narkomanii wynosi: 400.000,00zł. (Dz. 851 Rozdz. 85153).

W ramach określonych wyżej Planów wydatków Gminnego Programu Prezydent Miasta określa wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi oraz zadań w zakresie przeciwdziałania narkomanii, opisanych w Gminnym Programie na rok 2020.

Finansowanie programów przyjętych do realizacji odbywa się w oparciu o umowy/ porozumienia/ powierzenia/ zlecenia zawarte pomiędzy Gminą Sosnowiec, a podmiotami realizującymi programy. Środki finansowe na realizację programów przekazywane będą w trybie i na warunkach określonych w umowach / porozumieniach/ powierzeniach/ zleceniach zawartych z realizatorami programów. Wydatkowanie środków finansowych podlega kontroli prowadzonej przez Urząd Miejski w Sosnowcu oraz rozliczaniu według zasad określonych w umowach/ porozumieniach/ powierzeniach.

Zadania Gminnego Programu PiRPAN w 2020r. oraz zasady wyboru podmiotów uczestniczących w realizacji tych zadań są zgodne z zasadami i sposobem finansowania zadań określonymi w ustawie o zdrowiu publicznym.

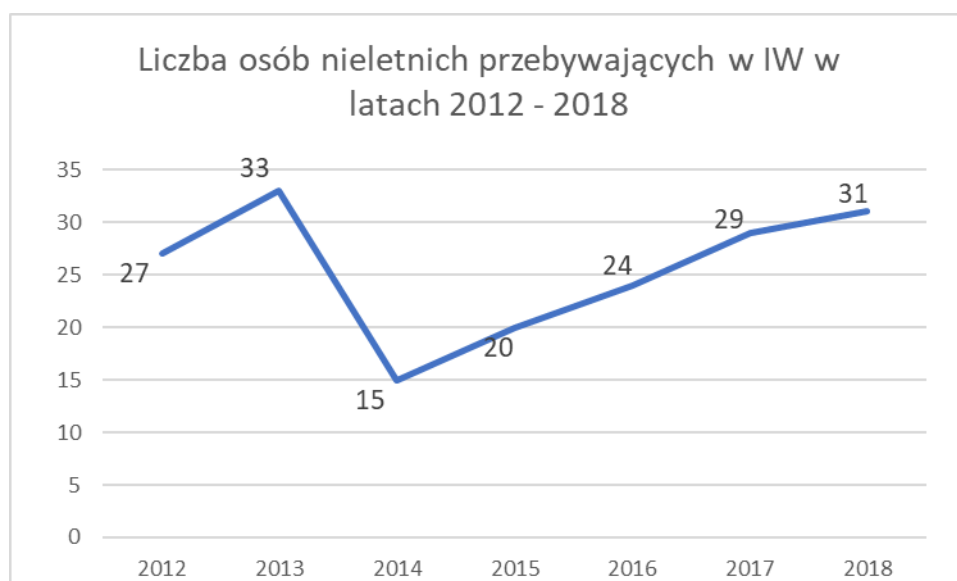
Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za czynności wykonywane na posiedzeniach plenarnych Gminnej Komisji otrzymują zryczałtowane wynagrodzenie w wysokości 60,00 zł brutto za każde posiedzenie, a za czynności wykonywane na każdym posiedzeniu zespołów roboczych Gminnej Komisji otrzymują zryczałtowane wynagrodzenie w wysokości 7% minimalnego wynagrodzenia określonego na 2020 r. w rozporządzeniu Rady Ministrów. Wynagrodzenie wypłacane jest z dołu po wykonaniu czynności w danym miesiącu, na podstawie listy obecności zaakceptowanej przez przewodniczącego Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sosnowcu.

Sosnowiec, listopad 2019r.

SKALA ZAGROŻEŃ - PROBLEMY ALKOHOLOWE w SOSNOWCU

Większość ludzi korzystających z alkoholu robi to w sposób rozsądny i powściągliwy, jednak ciągle część ludzi nadużywa alkoholu, co powoduje w sposób nieuchronny dużą liczbę szkód i zagrożeń. Szkody zdrowotne i finansowe ponoszą nie tylko osoby uzależnione od alkoholu, ale także osoby pijące nadmiernie - w sposób ryzykowny lub szkodliwy oraz osoby żyjące wspólnie z osobami nadużywającymi alkohol, w tym ich dzieci. Skala problemów związanych z nadużywaniem alkoholu w Sosnowcu jest trudna do oszacowania. Alkohol jest źródłem agresywnych zachowań, a często także przemocy domowej. Większość bowiem sprawców przemocy domowej (ok. 80 %) działa pod wpływem alkoholu. W rodzinach z problemem alkoholowym dzieci ponoszą ogromne straty we wszystkich aspektach rozwojowych: są słabsze fizycznie, częściej chorują, mają kłopoty z nauką, rozwijają się u nich zaburzenia emocjonalne, często są ofiarami przemocy i nadużyć seksualnych ze strony najbliższych członków rodziny lub otoczenia. Stanowią również grupę ryzyka wystąpienia uzależnienia od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych. Liczba nieletnich osób przebywających z izbie wytrzeźwień, zawsze jest za wysoka.

Tabela Nr 1 przedstawia liczbę osób nieletnich przebywających w **Izbie Wytrzeźwień (IW)** w latach 2012 – 2018.

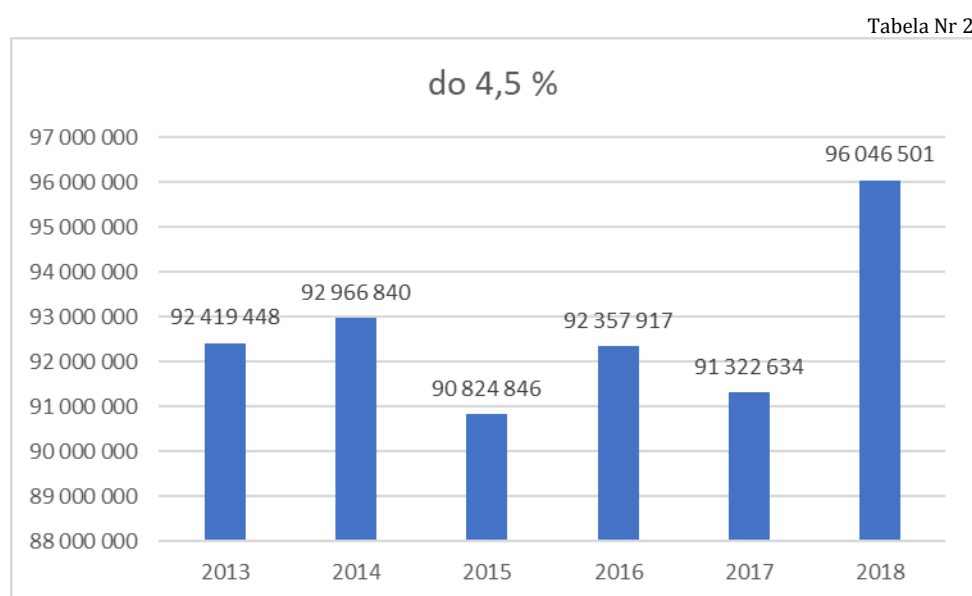

Silna ekspansja biznesu alkoholowego, tytoniowego oraz reklama piwa osłabia oddziaływanie wielu realizowanych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.

Próba rozwiązywania problemów osób nadmiernie pijących alkohol jest leczenie odwykowe. Picie alkoholu powoduje ubożenie rodzin i może narażać ich na marginalizację społeczną. Alkohol jest częstą przyczyną zakłócania spokoju i porządku publicznego oraz stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu drogowego. Sprawcami i ofiarami wykroczeń i przestępstw są nietrzeźwi użytkownicy dróg, tj. nietrzeźwi kierowcy i nietrzeźwi piesi. Osoby będące pod wpływem alkoholu częściej wchodzą w konflikt z prawem – są sprawcami lub stają się ofiarami przestępstw. Z badań naukowych wynika, że im większa liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych, tym większa dostępność do alkoholu i większe jego spożycie.

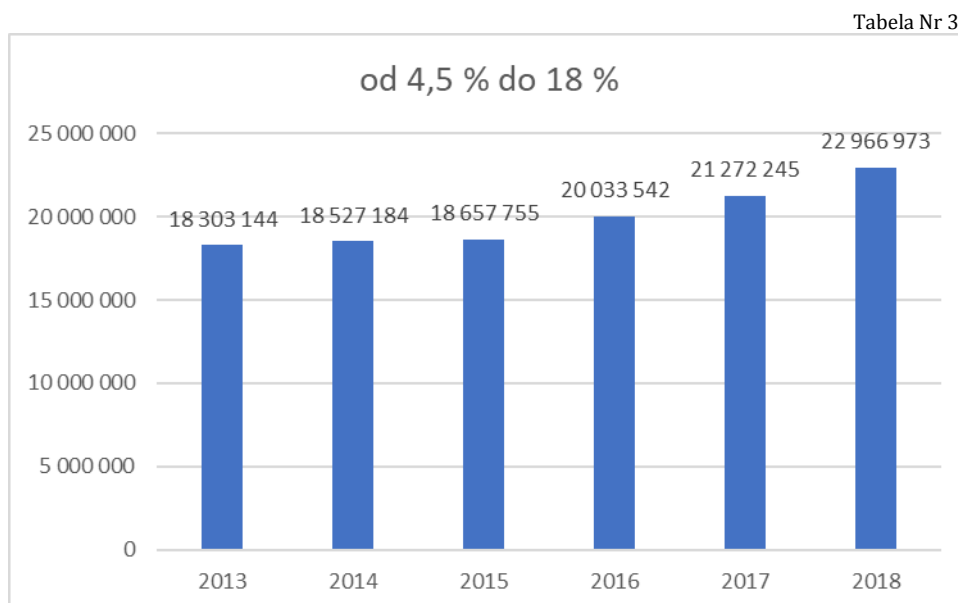
Dane wskazują, że w Sosnowcu od kilku lat wzrasta spożycie alkoholu, jak również wysokość środków finansowych przeznaczanych na zakup alkoholu. Tabele Nr 2-6 przedstawiają wysokość wydatkowanych na alkohol przez mieszkańców Sosnowca środków finansowych z podziałem na rodzaje alkoholu.

Tabela nr 2 przedstawia wartość sprzedanego alkoholu do 4,5% na terenie Sosnowca.

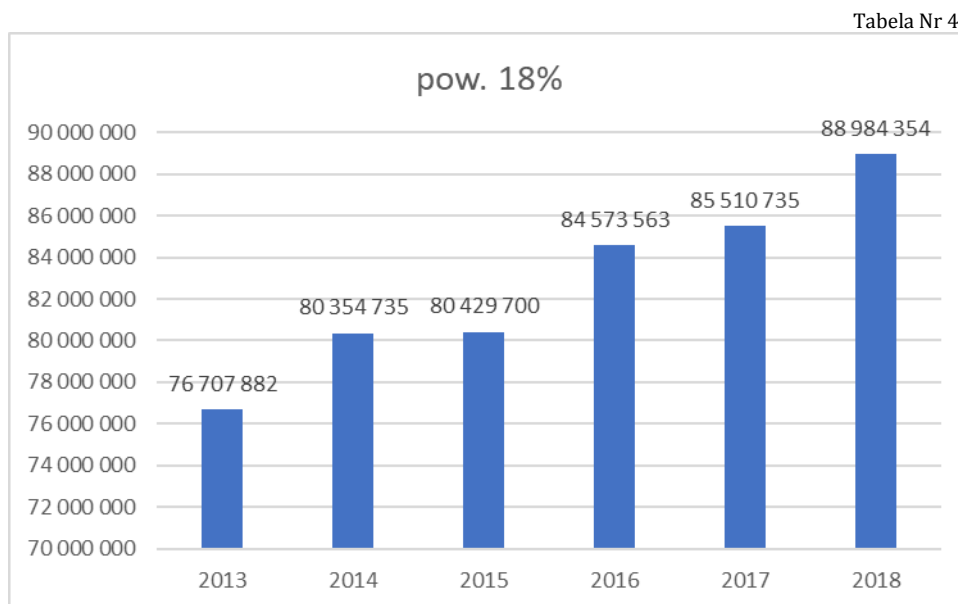
W 2018 roku wydatkowano na zakup alkoholu do 4,5% kwotę 96 046 501 zł, to jest o 4 723 867 zł więcej, niż w 2017 roku.

Tabela nr 3 przedstawia wartość sprzedanego alkoholu od 4,5% do 18% na terenie Sosnowca.

W 2018 roku mieszkańcy Sosnowca wydatkowali na zakup alkoholu od 4,5% do 18% kwotę 22 966 973 zł, to jest o 1 694 728 zł więcej, niż w 2017 roku.

Tabela nr 4 – Wartość sprzedanego alkoholu pow. 18% na terenie Sosnowca.

W 2018 roku wydatkowano na zakup alkoholu pow. 18 % kwotę 88 984 354 zł, to jest o 3 473 619 zł. więcej, niż w 2017 roku.

Tabela nr 5 przedstawia ogólną wartość sprzedanego alkoholu na terenie Sosnowca.

Tabela Nr 5

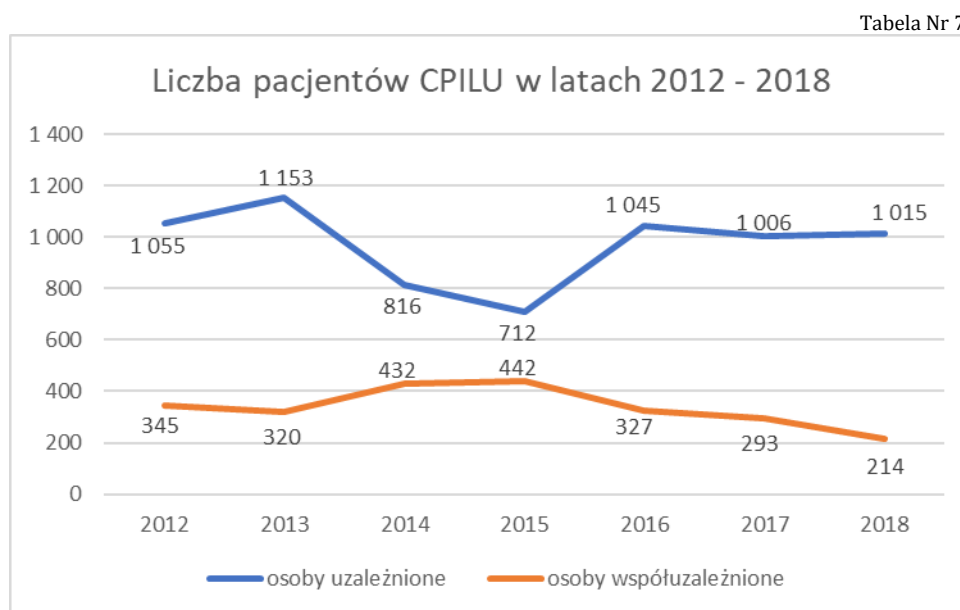
Od wielu lat utrzymuje się tendencja wzrostowa dotycząca wartości sprzedanego alkoholu w Sosnowcu. W 2017 roku była to kwota 198 105 641 zł., a w 2018 roku 207 997 828 zł. (wzrost o 9 882 214 zł).

Tabela Nr 6 przedstawia średnie kwoty wydatkowane przez statystycznego mieszkańca na alkohol w latach 2013 – 2018. Statystyczny mieszkaniec Sosnowca wydał w 2018 roku kwotę **1 093 zł** na alkohol, to jest o 67 zł więcej niż w 2017 r.

Tabela Nr 6

Tabela nr 7 przedstawia liczbę osób uzależnionych i współuzależnionych korzystających w latach 2012 – 2018 z **Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień** w Sosnowcu.

Zwiększające się spożycie alkoholu „przekłada się” na liczbę osób korzystających z usług Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień przy Sosnowieckim Szpitalu Miejskim.

Tabela Nr 8 przedstawia ogólną liczbę osób przebywających w **Izbie Wyrzeźwień (IW)** w latach 2012 – 2018. Liczba osób przebywających w IW jest mniej więcej na tym samym poziomie, co rok temu.

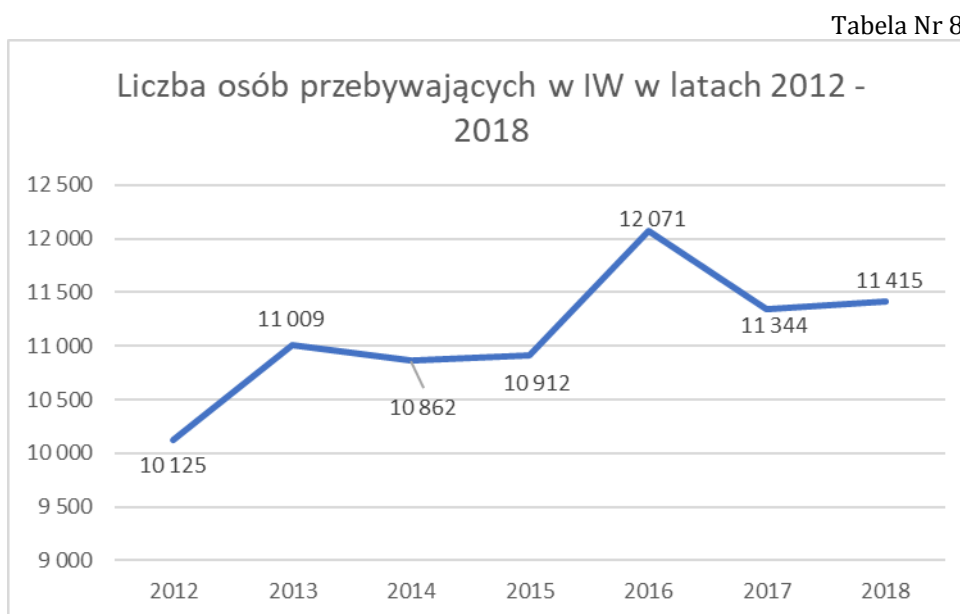

Tabela Nr 9 przedstawia liczbę osób z Sosnowca, które przebywały w Izbie Wyrzeźwień w latach 2012 – 2018. Z terenu Sosnowca w 2018 roku przebywało w Izbie Wyrzeźwień 4 963 osób, tj. o 1 771 osób więcej, niż w 2017 roku.

Tabela Nr 9

Tabela Nr 10 przedstawia liczbę mieszkańców Sosnowca korzystających z pomocy **Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Sosnowcu**.

Tabela 10

Liczba:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
- osób uzależnionych od alkoholu	29	24	20	12	18	14	9
- osób współuzależnionych	108	77	74	56	55	57	45
- ofiar przemocy domowej (osoby dorosłe)	199	159	164	134	105	106	142
- ofiar przemocy domowej (dzieci)	47	53	45	35	39	41	29
- osób korzystających z hostelu dla ofiar przemocy	100	105	107	91	110	103	79

Tabela Nr 11 przedstawia działania podejmowane przez **Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sosnowcu**.

Tabela 11

Liczba:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
- wniosków o orzeczenie podjęcia obowiązku leczenia odwykowego	309	322	403	453	459	389	398
- liczba deklaracji podjęcia leczenia odwykowego	75	95	85	85	96	64	68
- wniosków skierowanych do sądu w sprawie orzeczenia obowiązku leczenia odwykowego	44	52	52	44	58	50	55

Tabela Nr 12 przedstawia liczby nieletnich pacjentów przebywających w **Centrum Pediatrii** z powodu użycia alkoholu.

Tabela Nr 12

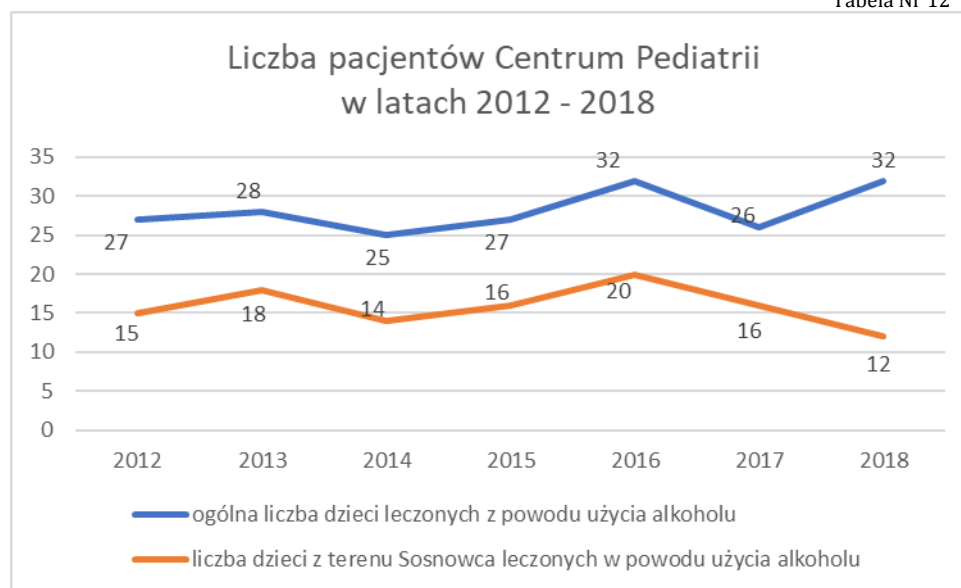

Tabela Nr 13 przedstawia liczbę rodzin korzystających z pomocy **Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej** w Sosnowcu w związku chorobą alkoholową członka rodziny

Tabela 13

Liczba:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
- rodzin objętych pomocą MOPS (w tym osób)	7 358 (14 676 osób)	7 968 (15 903 osób)	7 661 (14 748 osób)	6 631 (12 856 osób)	5 910 (11 248 osób)	4 300 (9 728 osób)	4 826 (8 859 osób)
- rodzin korzystających ze świadczeń w związku z problemem alkoholowym	81 (174 osoby)	118 (254 osoby)	144 (255 osoby)	170 (272 osoby)	156 (237 osób)	167 (242 osób)	150 (222 osoby)

Tabela Nr 14 przedstawia liczbę przestępstw i wykroczeń popełnionych w stanie nietrzeźwości na terenie Sosnowca w latach 2012 – 2018.

Tabela Nr 14

Liczba:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
- wypadków drogowych spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców <small>(dane Komendy Miejskiej Policji w Sosnowcu)</small>	71	15	8	4	b.d.	45	52
- nietrzeźwych użytkowników dróg – kierowcy <small>(dane Komendy Miejskiej Policji w Sosnowcu)</small>	518	471	442	558	b.d.	641	675
- nietrzeźwych użytkowników dróg - piesi <small>(dane Komendy Miejskiej Policji w Sosnowcu)</small>	39	5	0	5	b.d.	10	24
- osób nietrzeźwych doprowadzonych do miejsca zamieszkania lub Izby Wytrzeźwień przez Straż Miejską <small>(dane Straży Miejskiej w Sosnowcu)</small>	1 211	1 341	1 543	1 502	1 769	934	1 821
Liczba:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
- wniosków skierowanych przez Straż Miejską do sądu o ukaranie za niezastosowanie się do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i p/działaniu alkoholizmowi <small>(dane Straży Miejskiej w Sosnowcu)</small>	17	15	7	6	3	0	3
- mandatów karnych nałożonych przez Straż Miejską za spożywanie alkoholu w miejscach zabronionych <small>(dane Straży Miejskiej w Sosnowcu)</small>	1 246	858	596	295	129	81	500
- mieszkańców osadzonych w Areszcie Śledczym w Sosnowcu w związku z popełnieniem przestępstwa związanego z alkoholem <small>(dane Areszty Śledczego w Sosnowcu)</small>	74	54	41	36	33	29	38

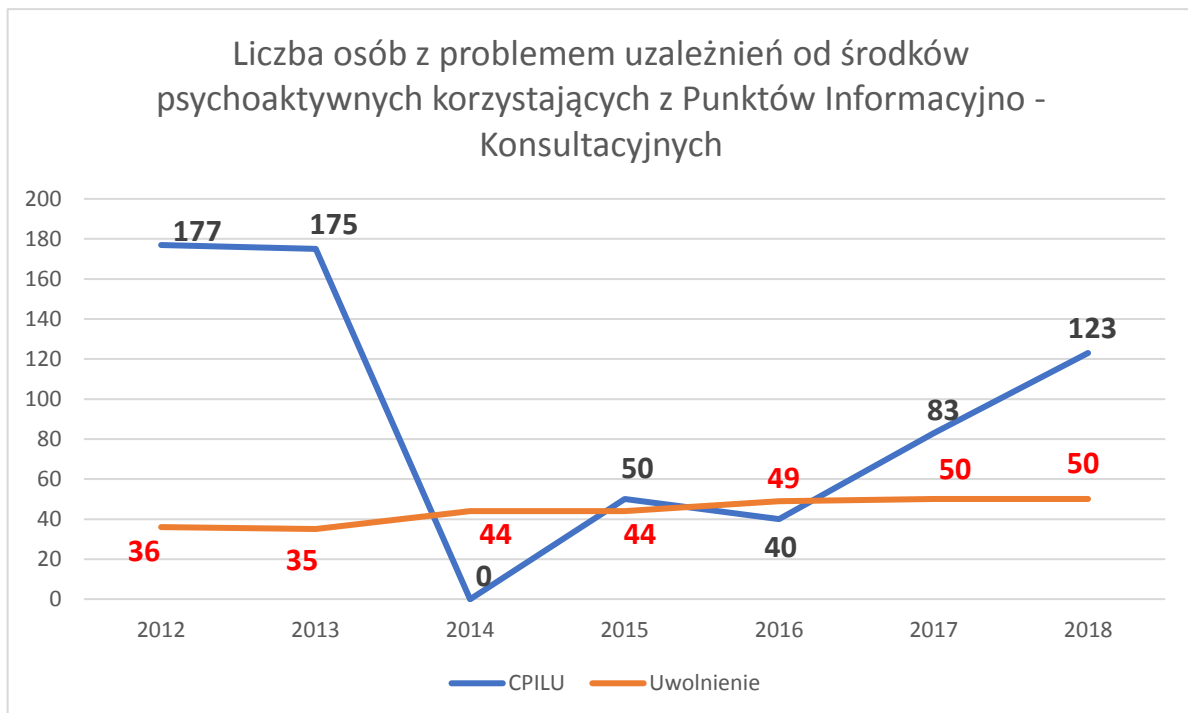
SKALA ZAGROŻEŃ - PROBLEMY NARKOMANII w SOSNOWCU

W polskiej tradycji alkoholizm i narkomania są niesłusznie traktowane jako oddzielne problemy społeczne, bowiem te same mechanizmy wpływają na konsumpcję zarówno legalnych substancji, jak alkohol i środki psychoaktywne (np. leki), jak i nielegalnych czyli narkotyków. Podobnie jak w innych regionach Polski, rynek narkotyków znajduje się przede wszystkim w aglomeracjach miejskich. Sosnowiec nie jest głównym miejscem handlu narkotykami, ale jego usytuowanie terytorialne może powodować nagromadzenie liczby osób zażywających środki psychoaktywne.

Pomimo stosunkowo szerokiej skali prowadzonych działań z zakresu przeciwdziałania narkomanii (profilaktyka, leczenie, rehabilitacja, readaptacja), nie obserwuje się znaczącego spadku liczby inicjacji narkotykowej wśród sosnowieckiej młodzieży. Panuje wśród niej swoista moda na zażywanie substancji psychoaktywnych, a w szczególności marihuany, haszyszu, amfetaminy oraz środków halucynogennych. Ta grupa społeczna bardzo często nie zdaje sobie sprawy z zagrożenia, jakie niesie za sobą używanie narkotyków i innych środków psychoaktywnych, które są dla dzieci i młodzieży stosunkowo łatwo dostępne.

Tabela Nr 1 przedstawia liczbę osób z problemem uzależnień od środków psychoaktywnych korzystających z **Punktów Informacyjno - Konsultacyjnych** w Sosnowcu

Tabela Nr 1

Wypowiedzi niektórych polityków, muzyków czy celebrytów w sprawie legalizacji marihuany przyczyniają się do wzrostu zainteresowania marihuaną i wzrostu poziomu używania marihuany przez młodzież. Niedostateczna ilość informacji jaką posiadają rodzice i kadra pedagogiczna prowadzi do braku niewystarczającej kontroli i braku nadzoru nad młodzieżą w wieku szkolnym oraz słabszych umiejętności podejmowania skutecznych działań profilaktycznych i interwencyjnych wobec dzieci i młodzieży. W tej sytuacji istnieje zapotrzebowanie na profesjonalną profilaktykę przeciwdziałania uzależnieniom od środków psychoaktywnych.

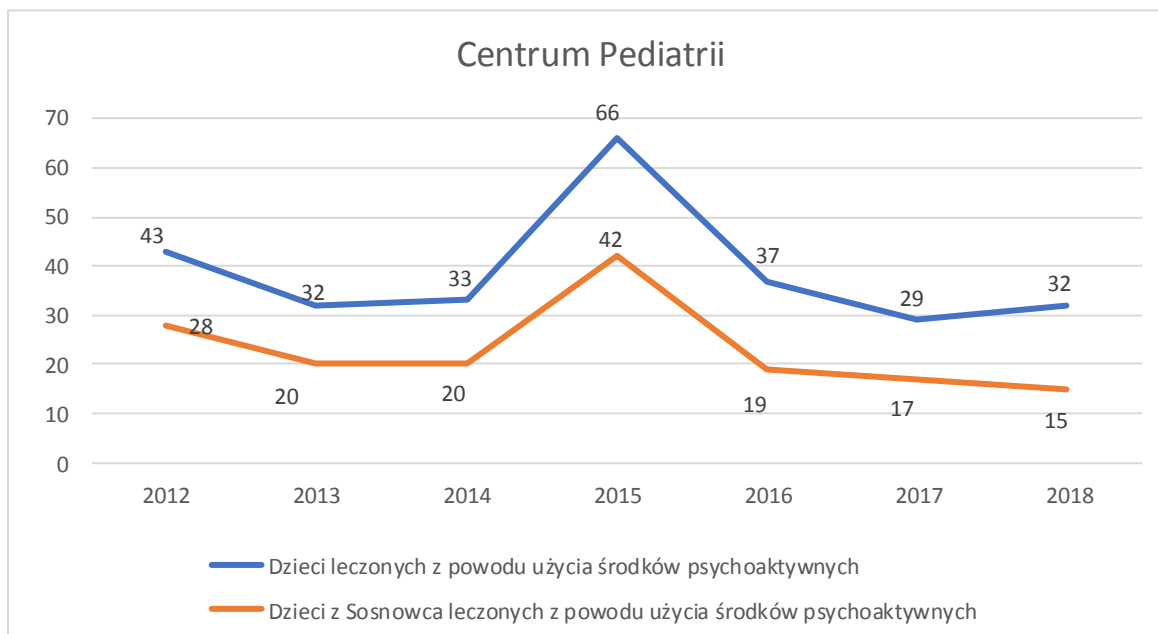
Tabela Nr 2 przedstawia liczbę mieszkańców Sosnowca leczących się w **Poradni Terapii Uzależnień od Środków Psychoaktywnych** w Katowicach przy ul. Powstańców 31.

Zagrożeniem są nadal tzw. dopalacze, które zostały zaliczone do narkotyków. Nieznana i ciągle zmieniana receptura ich składu uniemożliwia lekarzom szybkie udzielanie skutecznej pomocy osobom będącym w stanie zatrucia. Prowadzone są działania profilaktyczne (w tym kampania społeczna pn. „Bliżej Siebie”) mające na celu promowanie więzi pomiędzy rodzicami i ich dziećmi, a przez to zminimalizowanie skali zażywania środków psychoaktywnych przez sosnowiecką młodzież.

Tabela Nr 3 przedstawia liczbę dzieci leczonych w **Centrum Pediatrii** w Sosnowcu z powodu zażycia środków psychoaktywnych.

Tabela Nr 3

Stan zasobów miasta Sosnowiec w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy domowej

Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień

Ośrodek Interwencji Kryzysowej

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne

Sosnowiecki Szpital Miejski sp. z o.o.

Podstawowa i specjalistyczna opieka zdrowotna

Izba Wyrzeźwień

Stowarzyszenia abstynenckie

Grupy samopomocy / wsparcia (AA, Al Anon, Al Ateen, DDA, NA, NH)

Punkty pomocy prawnej

Prokuratura Rejonowa Południe / Północ

Policja

Straż Miejska

Sąd rejonowy

Placówki oświatowo – wychowawcze

Świetlice środowiskowo – socjoterapeutyczne

Organizacje pozarządowe

Kluby osiedlowe

Ośrodek Opiekuńczy dla Bezdomnych

Ogrzewalnia

Noclegownia

Łaźnia